

D. Doom / Insektenaantastingen van populier en wilg in 1970

Rijksinstituut voor Natuurbeheer, Arnhem

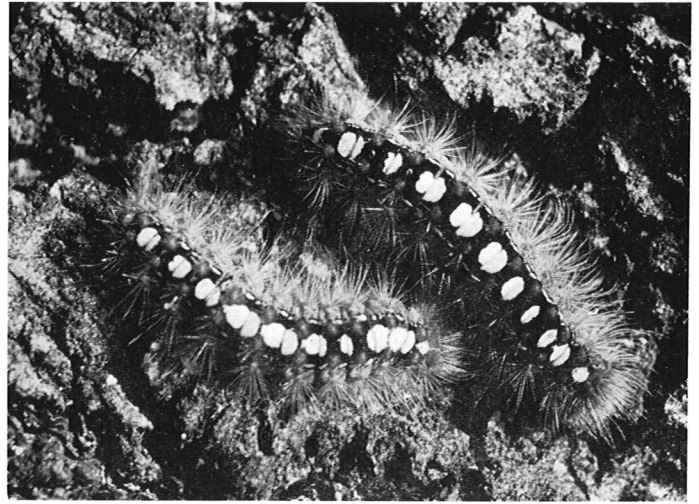
Zoals gewoonlijk verkregen wij ook ditmaal de gegevens voor dit jaaroverzicht uit de informaties van de leden van onze Waarnemersorganisatie.

In Oostelijk Flevoland werden de populieren wederom zeer ernstig door de rupsen van de satijnvlinder (*Leucoma salicis*) aangetast. Omdat de enorme aantallen rupsen reeds vroeg in het voorjaar het ontluikende blad over een zeer groot areaal wegvraaten, besloot men tot bestrijdingsmaatregelen over te gaan. Elders in dit nummer wordt over deze plaag, zijn gevolgen en de motieven welke de bestrijding rechtvaardigen uitvoerig ingegaan. In verband hiermede kan worden volstaan met te vermelden dat het insect matige schade in een wegbeplanting bij Scheemda veroorzaakte, terwijl in het westelijk deel van Noord-Brabant plaatselijk enige vretelij werd waargenomen.

Een- en tweejarige populieren in kwekerijen maar ook daarbuiten worden hier en daar vaak op ernstige wijze aangetast door de populiëreglasvlinder (*Sciapteron tabaniformis*). De aantasting, die meestal in het bovenste deel van de stek begint en vervolgens het jonge lot uitholt, bleek in vele gevallen reeds in de kwekerij te ontstaan. Voorbeelden hiervan werden o.a. waargenomen bij Rilland, bij Best en in Oostelijk Flevoland bij Roggebotsluis. Wil men in deze besmettingshaarden de plaag onderdrukken, dan zal men in de kwekerijen bestrijdingsmaatregelen moeten treffen. Daarnaast dient ernstig te worden overwogen om pas geplante populieren de eerste vier à vijf jaren niet te snoeien. Indien de bomen daarna in een optimale groei-conditie verkeren, dan kan men door de snoei na 15 augustus toe te passen de aantasting in hetzelfde jaar verhinderen. Volgens de literatuur zal men dan ook in het daarop volgende jaar weinig of geen aantasting behoeven te verwachten omdat in de vliegperiode van het insect een voldoende hoeveelheid wondweefsel de wonden tegen het indringen van de rupsjes heeft beschermd.

De wilgehoutrups (*Cossus cossus*) veroorzaakte in een wegbeplanting bij Sommelsdijk zodanige schade dat er 745 populieren geveld moesten worden. De desbetreffende bomen die aanvankelijk door de slagmaaier aan de stamvoet beschadigd waren, werden vervolgens door de wilgehoutrups op de wondplekken uitgehold zodat ernstig gevaar voor omwaaien bestond. Matige schade werd door dit insect veroorzaakt in de wegbeplantingen bij Gouda, Vlaarding en Schiedam.

Op diverse plaatsen (o.a. in Haarlem, Amstelveen, Voorschoten

Rupsen van de satijnvlinder op een populierestam.

Foto: RIN

en Leiden) waar de Italiaanse populier in het stadsplantsoen of in particuliere tuinen voorkomt, kwam de luis die op de bladstelen gallen veroorzaakt (*Pemphigus* sp.) in zeer grote aantallen voor. Hierdoor werd het eronder groeiende gewas met een laag honingdauw, gemengd met grijsgrauw gekleurd waswol, bedekt. Omdat regen van enige betekenis – die deze laag gewoonlijk wegspoelt – uitbleef, werd het assimilatievermogen van deze gewassen ernstig geremd. Voor de populier heeft deze aantasting echter nauwelijks betekenis.

Bij Hees waren populieren (*P. trichocarpa* x *deltoides*) ernstig door de populiërescheutboorder (*Gypsonoma aceriana*) aangetast. Bij Ell (gem. Hunsel) veroorzaakte de bladmineerder *Phyllocnistis suffusella* schade aan de klonen 'Oxford' en 'Andros-coggin'.

De wilgen die in 1969 op een spectaculaire wijze door de wilgespinselmot (*Yponomeuta rorella*) waren aangetast, vertoonden in 1970 slechts hier en daar (o.a. bij Blokzijl) nog enige schade.

De wilgehaan (*Phyllodecta* sp.) veroorzaakte bij Haaren (N.Br.), plaatselijk in de Betuwe en in een griendcultuur bij Raalte schade.

INTERESSANTE BEPLANTINGEN

(XVI)

Algemeen wordt de populier als een waardevolle houtsoort beschouwd voor de aanleg van beplantingen in aan de wind blootgestelde gebieden. Bij bosaanleg in het westen des lands is hij uit dien hoofde dan ook vrijwel onmisbaar gebleken. Wanneer klonen worden gebruikt die goed tegen wind bestand zijn en wanneer de juiste aanlegmethoden worden gekozen kan zich in korte tijd een goed groeiende beplanting ontwikkelen die het klimaat ter plaatse gunstig beïnvloedt. De ontstane luwte is een wezenlijke verbetering van het milieu, dat niet alleen voor de mens aangenamer wordt, maar ook betere mogelijkheden biedt voor verdere aanplant van andere houtsoorten met een minder uitgesproken „pionier“-karakter dan populier. In de kuststreken is bij de aanleg van een pionierbeplanting de onderlinge bescherming een belangrijk punt: een jonge beplanting moet daar als een voldoende gesloten complex kunnen opgroeien en mag ook gedurende zijn verdere leven niet te sterk worden open

gekap. Van enkele rijen of van verspreide populieren heeft men in de zeer winderige delen van ons land niet veel profijt. De bomen zijn dan individueel te sterk aan de wind blootgesteld, worden misvormd of gaan kwijnen.

De kuststrook van Groningen en Friesland wordt nogal eens beschouwd als een voor populieren ongeschikt gebied. In het verleden opgedane teleurstellende ervaringen zijn daar meestal niet vreemd aan. Deze ervaringen zijn echter vaak opgedaan met voor deze streek niet bruikbare, windgevoelige klonen of doordat te weinig aandacht werd geschonken aan de onderlinge bescherming van de bomen. Er is daarentegen ook een aantal bijzonder geslaagde beplantingen in dit gebied te vinden die als voorbeeld kunnen gelden hoe juist met populier aldaar snelle en goede resultaten kunnen worden bereikt.

Eén ervan is gelegen aan de oostzijde van het dorp Eenrum, ongeveer 7,5 km van de noordkust van Groningen in een vlak